

Girişimcilik Niyeti, Öz-Yeterlilik ve Girişimcilik Potansiyeline Çevrenin Etkisi: Sağlık Yönetimi Lisansüstü Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

Effect Of The Environment On Entrepreneurship Intention, Self-Efficiency And Entrepreneurial Potential: A Research On Health Management Postgraduate Students

ÖZET

Girişimciliğin yaygınlaşması bireylerin girişimcilik niyetinin geliştirilmesi, girişimcilik öz-yeterliliğinin artırılması, özellikle gençlerin çevrelerinin girişimciliğe yönlendirmeleri, onları bir girişimci olmaları yönünde özendirilmesi ve teşvik etmeleri ile gerçekleşmektedir. Yapılan araştırmalar sağlık çalışanı ve öğrencilerinin kendi çalışma alanlarında veya yeni bir alanda girişimci olma yönünde bir potansiyellerinin olmadığını göstermektedir. Bu çerçevede sağlık çalışanlarının girişimciliğe teşvik edilmeleri gerektiği anlaşılmaktadır. Çalışmamızın amacı; sağlık sektöründe çalışan ve/veya çalışmak isteyen sağlık yönetimi yüksek lisans eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik niyetine bağlı olarak öz-yeterlilik, girişimcilik potansiyeli üzerinde çevrenin etkisini araştırmaktır. Araştırma sonuçlarına göre; Girişimcilik niyeti, öz-yeterliliği, potansiyeli ve çevrenin etkisi 4 boyutta açıklanmaktadır. Bu boyutlar girişimcilik niyeti (GNYT) faktörü, girişimcilik öz-yeterliliği (GÖZYET) faktörü, Girişimcilik potansiyeli (GPOT) ve çevre faktörü (CEVRE) adıyla tanımlanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi ile araştırma faktör yapısı doğrulanmıştır. Cinsiyet, eğitim durumu, çalışma alanı, bir kamu kurumuna atanma veya atanmama durumu değişkenleri ile araştırma faktörlerinin farklılaşma durumu tesbit edilmiştir. Ancak araştırmamızda çevrenin sağlık öğrencilerinin girişimcilik niyeti üzerine etkisi, öğrencilerin girişimcilik potansiyeli ve girişimcilik öz yeterliliği aracılığıyla etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Fehmi Volkan AKYÖN

volkanakyon@comu.edu.tr
0000-0001-7198-018X

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Sağlık Sektörü, Lisansüstü Öğrenciler

ABSTRACT

Widespread use of entrepreneurship is due to with the development of entrepreneurship intent of individuals, increasing entrepreneurship self-efficacy, especially young people's close, distant circles and encourage make them is to be an entrepreneur. The research shows that healthcare professionals and students are not sufficient to establish a business enterprise or to encourage them to become entrepreneurs in their field of study or in a new field. In this context, it is understood that healthcare workers should be encouraged to entrepreneurship. The purpose of our study; researches the effect of the environment on self-efficacy and entrepreneurial potential depending on the entrepreneurial intention of the students who work and / or who want to work in the health sector. According to the research results; Entrepreneurial intention, self-efficacy, potential and the impact of the environment are explained in 4 dimensions. These dimensions are defined as entrepreneurial intention (GNYT) factor, entrepreneurship self-efficacy (OBSERVATION) factor, Entrepreneurial potential (GPOT) and environment factor (CEVRE). The research factor structure was verified with confirmatory factor analysis. The variables of gender, educational status, field of study, appointment or not being appointed to a public institution and the differentiation of research factors were determined. However, in our research, it was revealed that the effect of the environment on the entrepreneurial intention of health students, students' entrepreneurial potential and entrepreneurship self-efficacy.

Keyword: Entrepreneurship, Health Sector, Postgraduate Students

**GİRİŞİMCİLİK NİYETİ, ÖZ-YETERLİLİK VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİNE ÇEVRENİN ETKİSİ:
SAĞLIK YÖNETİMİ LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

*Effect Of The Environment On Entrepreneurship Intention, Self-Efficiency And Entrepreneurial Potential:
A Research On Health Management Postgraduate Students*

1.GİRİŞ

1980'lerin başında, girişimcilik potansiyel olarak umut verici bilimsel araştırma alanı olarak kendini göstermiştir (Deakins vd, 1999: 1-6). Özellikle geçtiğimiz son on yıl, akademisyenler için girişimcilik araştırmaları altın dönem olarak ortaya çıkmış ve araştırmacılar yönetim, ekonomi ve diğer sosyal bilimler çerçevelerinde hayati ve dinamik girişimcilik çalışmaları gerçekleştirmiştir (Wiklund vd., 2011: 1-9). Literatürde genellikle girişimcilik kavramı ekonomik bir çerçevede değerlendirilmektedir. Bu çerçevede girişimci, arz ve talebi yönlendiren, piyasa oluşturan kişi; girişimcilik kavramı, girdileri ekonomik olarak üretime yönlendiren bir harekete geçirme faaliyeti şeklinde anlaşılmaktadır (Aytaç, 2006: 139-160). Üretim faktörlerini bir araya getirerek, iyi bir fikir ile yeni üretim eylemlerini kapsamaktadır (Yılmaz ve Sünbül, 2009: 195-203). Ekonominin temelini oluşturması bakımından girişimciliğin tanımları farklı yazarlar tarafından eski yıllardan beri yapılmaktadır (Küçükaltan, 2009: 21-29). Girişimciliğin, ülkelerin ekonomik büyüme, işsizliği önleme ve istidamı sağlama, sosyal gelişme gibi stratejileri barındıran önemli bir husus olarak yer almaya başladığı anlaşılmaktadır. Bu durumun temel kaynağı, yeni işletmelerin faaliyetlerinde karşılaşılan kayda değer bir artış ve elde edilen olumlu sonuçlardır. Eski yıllarda ekonomilerde temel rol oynayan büyük işletmelerin günümüz iş yaşamında eski güçlerini devam ettirmekte zorlanması, bu sebeple şirketlerin başarılarında ortaya çıkan kayıplar, girişimciliğin tekrar düşünülmesine, girişimcilik uygulama ve çabalarının yükselmesine neden olmuştur (Balaban ve Özdemir, 2008: 133-148).

Politika yapıcılar, eğitim (Avrupa Komisyonu, 2006) ve özellikle girişimcilik eğitimi yoluyla artan girişimcilik düzeylerine ulaşabileceğine inanmaktadır. Bu nedenle, bu tür eğitim, Avrupa üye ülkelerinin çoğunda (Avrupa Komisyonu, 2006) ve Amerika Birleşik Devletleri'nde okul müfredatında teşvik edilmekte ve uygulanmaktadır. Bu programların altında yatan temel bir varsayım, girişimcilik becerilerinin öğretilabileceği ve sabit kişisel özellikler olmadığıdır. Nitekim, okullaşma yıllarıyla ölçülen genel eğitimin girişimci performansı üzerindeki etkisinin olumlu olduğu yönündedir (Oosterbeek vd., 2010: 442-454).

2.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Girişimciliğin tanımlanması hususunda akademisyenler arasında çok geniş bir yelpaze mevcuttur (Werheul vd., 2002: 11-81). Örneğin, kurumsal veya bireysel tanımları farklılık göstermektedir ve birçok eğitim yönü vardır: istihdam edilebilirlik becerileri, sosyal kurumsal, serbest meslek, girişim yaratma, küçük işletmelerde istihdam, küçük işletme yönetimi ve yüksek büyüme oranlı girişimlerin yönetimi gibi alanlarda farklı anlamlar kazanmaktadır. (Pittaway ve Cope, 2007: 479-510)

Girişimci ve girişimcilik teması ise benzersiz kişilik özellikleri ve yetenekleri olan bireyleri içermektedir. Yenilik (inovasyon) teması, yeni veya yerleşik bir organizasyonda fikir, ürün, hizmet, pazar veya teknoloji olarak yeni bir şey yapmak olarak nitelendirilir (Gartner, 1990: 15-28). Girişimcilik çok boyutlu bir kavramdır. Makro düzeyde, "girişimcilik" girişimcilerin yatırım yapma ile ilgili alınan bireysel kararların toplamı olarak kavramsallaştırılabilir. Girişimcileri bireyler olarak değerlendirmek ve ekonomik hareketleri bir araya getirmek başka bir boyutudur. McClelland, girişimcilik özelliklerini ekonomik büyümeye yönelik kaynakları toparlama olarak görmektedir (Harbi ve Anderson, 2010: 436-444). Bu yönüyle girişimci dünya ekonomisi ve girişimcilik döngülerinin ekonomik büyüme sonucu işsizlik sorununu olumlu etkilediği tespit edilmiştir (Faria, 2015: 253-265).

Özellikle mikro ve küçük işletmeler ekonomik büyümenin motoru olarak kabul edilir ve bu işletmeler ekonomilerin çoğunda toplam işletmelerin %90'ından fazlasını oluşturur. Küçük sermaye maliyetiyle de en yüksek istihdam artışı oranlarına sahiptir. Küçük firmalar ve girişimcilik üzerine araştırmalar ve Global Girişimcilik Monitörü bu mikro ve küçük firmaların ekonomik büyümenin ve milyonlarca istihdam yaratılmasının arkasındaki gerçek itici güç olduğunu vurgulamaktadır (Rao ve Joshi, 2010: 1-11). Girişimcilik genellikle küçük bir işletme/yeni girişim olgusu olarak görülmesine rağmen, giderek kurumsal sektörde büyük işletmeler tarafından da önemsenmektedir (Johnson, 2001: 135-140). İstihdam ve istihdam yaratılmasını artırmak için potansiyel çaba ve stratejiler çerçevesinde girişimcilik; istihdam yaratmak ve gençlerin ekonomik bağımsızlığını geliştirmek için giderek daha önemli bir araç haline gelmiştir (Awogbenleve ve Iwuamadi, 2010: 831-835). Bu çerçevede aile şirketleri daha güçlü bir araştırma odağı haline gelmiştir. Girişimcilik aile şirketleri vasıtasıyla ekonomik ve sosyal katkılarının, istihdam yaratma, inovasyon ve ekonomik yenilenmeye büyük katkılar sağlamaktadır.

Woo ve arkadaşları (1991) iki tür girişimci sınıflaması ortaya koymaktadır. Bunları zanaatkarlar ve faydacılar olarak tanımlamaktadır. Esnaf; genellikle sınırlı eğitim ve yönetim deneyimi olan mavi yakalı bir arka plandan gelmektedir. Teknik işleri idari görevlere tercih ederler ve genellikle örgütsel veya finansal başarı arzusundan ziyade kişisel özerklik ihtiyaçları tarafından motive edilirler. Aksine, faydacılar ise daha geniş deneyimler ve daha yüksek eğitim seviyeleri ile karakterize edilmektedirler. Finansal kazançlar ve başarılı bir organizasyon oluşturma fırsatı ile motive olma olasılıkları daha yüksektir.

Girişimcilik eğitimi, dünya da ki işletme ve mühendislik okullarında en sıcak konulardan biri haline gelmiştir. Girişimcilik veya benzer bir ders veren okul sayısı 30 yıl önce bir düzineden az bir sürede 2.500'den fazla olmuştur. Girişimciliğin son otuz yıldaki öneminin bilinmesi, bilim adamlarının ve eğitimcilerin daha önce görülmemiş bir ilgisine yansımaktadır. Bu yüzyılda meydana gelen araştırma ve eğitimsel gelişmelere dikkat etmek önemlidir. Girişimciler ve yeni girişim yaratma ile ilgili son araştırmaları karakterize eden bazı konular şöyle özetlenebilir (Kuratko vd., 2015: 1-13):

- ▶ Girişim finansman risk sermayesi ve melek sermaye finansmanı yanı sıra diğer yenilikçi finansman teknikleri, yirmi birinci yüzyılda girişimciliği körükleyen ve görülmemiş gücü ile 1990 larda ortaya çıkmıştır
- ▶ Kurumsal girişimcilik (büyük organizasyonlarda girişimcilik eylemleri) ve girişimci kültürlere duyulan ihtiyaç son birkaç yıl içinde büyük ilgi görmektedir.
- ▶ Sosyal girişimcilik ve sürdürülebilirlik, yeni nesil girişimciler arasında eşi görülmemiş bir güçle ortaya çıkmıştır.
- ▶ Girişimci biliş (girişimci türleri arasındaki büyük çeşitliliği ve başarıya ulaşmak için kullandıkları yöntemleri incelemek) girişimcilik sürecinin psikolojik yönleri üzerine bir araştırma dalgasıdır.

Yeni istihdam yaratma stratejisinin bir parçası olan girişimcilik eğitimi, inovasyon merkezleri, teknoloji transfer ofisleri, bilim parkları ve risk sermayesi operasyonları ile birlikte bir toplumun girişim destek sisteminin ayrılmaz bir bileşenidir. Yeni girişim başarısı her şeyden önce girişimci bilgi ve know-how'ın bir işlevi olduğundan, girişimcilik eğitimi bu ekonomik kalkınma mekanizmaları için ümit vericidir. Ancak ne yazık ki, uygulanması en zor olan alanlardan birisi yine girişimcilik eğitimidir.

Genellikle modern girişimci girişimcilerin ihtiyaç duyduğu eğitimin kapsamı ve niteliği iyi anlaşılabilmiştir. Pek çok araştırmacı ve uygulayıcı girişimcilik eğitimini yönetim veya mühendislik

**GİRİŞİMCİLİK NİYETİ, ÖZ-YETERLİLİK VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİNE ÇEVRENİN ETKİSİ:
SAĞLIK YÖNETİMİ LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

*Effect Of The Environment On Entrepreneurship Intention, Self-Efficiency And Entrepreneurial Potential:
A Research On Health Management Postgraduate Students*

alanındaki mevcut eğitime bir eklenti olarak görmektedir. Gerçek girişimcilik eğitimi ise, ekonomik kalkınma ve istihdam yaratma için stratejik bir merkez olarak organize edildiğinde amacına ulaşacaktır (Mcmullan ve Long, 1987: 261-275). Girişimciliğin öğretilip öğretilmeyeceğine dair tartışmalar zaman zaman karşımıza çıkmaktadır. Girişimciliğin birçok yönü öğretilibilirken, risk almaya yönelik belirli bir yetenek veya tutumun gerekliliği ve bu yetenek ve tutumun eğitim ile verilip verilemeyeceği tartışma konusudur. Farklı bir bakış açısı olarak girişimciliği öğretme sorumluluğu tamamen eğitim dünyasına ait değildir. Aslında, kamu düzeyinde, girişimcilik başarısızlıklarından yararlanılmalıdır. Girişimciliği teşvik edecek ve girişimcilik başarısızlıklarının nedenlerini tanıyacak bir ortamın oluşturulmasına ihtiyaç vardır. Girişimcilik başarısızlıklarının bizzat kendisi öğrenme sürecinin önemli bir parçası olabilir (Garavan ve Barra, 1994: 13-21).

Girişimcilik eğitimi için ABD ve Avrupa'daki ortaokul ve kolejlerde Junior Achievement Young Enterprise "öğrenci mini şirket" (SMC) programı mevcuttur. Avrupada, 40 ülkede geçerlidir ve 2005/2006 yılına 2 milyondan fazla öğrenci katılmıştır. Girişimcilik eğitiminin verildiği diğer birçok müdahalenin aksine, bu program girişimciliğe kendi kendine seçilen bir grup bireyle değil, genel bir öğrenci nüfusu ile çalışmaktadır.

SMC programı, küçük ölçekli ve kısa süreli bir iş için bir grup olarak kuruluşundan (genellikle okul yılının başında) tasfiyesine (genellikle okul yılının sonunda) sorumluluk almayı içerir. Öğrenciler stok, satış, ürün veya hizmet üretir ve pazarlar; kayıt tutmak ve hissedarlar ile toplantıları yapmak gibi gerçekçi uygulamalar yapmaktadır. Böylece, öğrenciler okul dışı gerçek iş dünyasında sosyal ve ekonomik gerçeklikle temasa geçerler. Öğretim üyeleri, yerel kar amacı gütmeyen kuruluş "Young Enterprise" personeli tarafından desteklenmektedir. Etkinlik, belirlenmiş müfredat dahilinde sınıfta gerçekleşir, ancak öğrenciler için gönüllü bir etkinlik olarak okul dışında da devam ettirilebilir. Her mini şirket, iş dünyasından gelen ve deneyimlerini öğrencilerle paylaşan bir veya iki danışman tarafından desteklenmektedir. Ancak yapılan araştırmalar, programın amaçlanan bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir. Öğrencilerin kendi değerlendirdikleri girişimcilik becerileri (ve özellikleri) üzerindeki etkiler sıfırdan önemli ölçüde farklı değildir. Girişimcilik niyetleri üzerindeki etkisi önemli ölçüde olumsuzdur (Oosterbeek vd., 2010: 442-454).

Girişimciler, cazip mal veya hizmetlere dönüşme potansiyeline sahip fikirler üreten veya tanıyan pek çok zorlukla karşı karşıyadır. Başarılı fikirler genellikle yenilik ve aşinalık arasında bir dengedir. Girişimcilik için yaratıcı biliş, yaratıcı fikirleri temel zihinsel işlemleri mevcut bilgi yapılarına uygulamanın doğal sonucu olarak ortaya çıkar. Yeni ve faydalı fikirler, girişimciliğin can damarıdır. Başarılı olmak için girişimciler, tanımlanabilir bir pazara hitap edecek yeni mal veya hizmetler için değerli fikirler üretmeli ve bu potansiyel fırsatları belirledikten sonra, projeyi nasıl hayata geçireceklerini bulmalıdırlar. Yeni girişimi geliştirmek için sermaye ihtiyacına bağlı olarak, girişimcilerin projenin değerini başkalarına nasıl ikna edecekleri konusunda fikir üretmeleri gerekebilir. Yenilik ve kullanılabilir yaratıcı fikirlerin ayırt edici özelliği olduğundan, yaratıcılık ve girişimcilik arasında önemli bir bağ mevcuttur.

Bir araştırmada, lisansüstü girişimcilik eğitim programına kayıtlı 40 öğrenciden ve diğer lisansüstü programlara kayıtlı 38 öğrenciden oluşan bir kontrol grubunda, girişimcilik niyetlerini geliştirmek için kariyer deneyimlerinin ve kişisel yaratıcılığın rolü incelenmiştir. Yaratıcılık ve girişimcilik deneyimleri üzerindeki puanların girişimci niyetlerle olumlu ilişkili olduğunu ve yaratıcılığın girişimci niyetlerinin teorik modellerinde dikkate alınması gerektiği ortaya çıkmıştır (Solomon vd., 2008, 304-320).

Sağlık hizmeti bağlamında, girişimci insanlar, statükoya meydan okuyan ve kültürü değiştiren yenilikçi eylemlerde bulunan sağlık ve sosyal bakım uzmanları olarak düşünülebilir. Genellikle çalıştıkları organizasyonlara ve yaşadıkları topluluklara değer katmaya çalışan değişim ustalarıdır (Boore ve Porter, 2011: 184-191). Sağlık sektöründe girişimcilik yeni bir olgu değildir. Ekonomik belirsizlik dönemlerinde, sağlık personelinin daha az kaynakla nasıl daha fazlasını yapması gerektiğini belirlemesi gerektiğinde girişimcilik ve girişimcilik becerileri hakkında bilgi kullanılabilir. Bazı çalışmalar girişimcilikte yetkinlik eksikliğinin girişimci olmak isteyen sağlıkçılar için büyük bir engel olduğunu göstermektedir. Örneğin hemşire girişimciler, eğitimleri geleneksel hemşirelik sistemine dayandığında, onlara girişimcilik veya bir şirket kurma ve işletme hakkında yeterli bilgi sağlamadığı bilinmektedir. Bu nedenle hemşireler arasında girişimciliğin artırılmasında eğitimin rolü hakkında eleştirel bir tartışma yapılması gerekmektedir (Salminen vd., 2014: 1-9). Araştırmalar sağlık çalışanlarında girişimciliğin sağlık kuruluşlarının iç koşullarının etkisinde olduğunu göstermektedir (Marques vd., 2018: 696-706).

Sağlık sektörünün, özellikle hastanelerin kaotik yapısı ve sağlık çalışanlarının bu örgütsel yapı içinde işler yaptıkları göz önüne alındığında girişimcilik yeteneklerinin eğitim döneminde verilmesinin önemini göstermektedir. Sağlık endüstrisi otomobil ve telekomünikasyon gibi endüstrilere benzer çevre koşulları, organizasyon yapısı ve stratejilerinde büyük dönüşümler geçirmiştir. Bu dönüşüm ve değişim süreci sağlık sektöründe girişimciliğin daha çok araştırılmasına sebep olmuş ve ön plana çıkarmıştır.

3.ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü Sağlık Yönetimi Anabilim dalında lisansüstü eğitim gören öğrencilerinin girişimcilik niyetlerinin ve girişimcilik niyeti ile çevre, öz-yeterlilik ve girişimcilik potansiyellerinin ilişkisinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda veri toplama yöntemi olarak geliştirilmiş anketin yüz-yüze uygulanması sağlanmıştır. Çalışmanın evrenini oluşturan öğrencilerin tamamı olan 105 öğrenci tam sayı örneklem alınmıştır ve anket yapılmıştır. Araştırmada Chen ve Linan' ın (2009) geliştirdiği Girişimcilik ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte tutumların ölçümünde 7 li likert metodu kullanılmıştır.

Araştırmada verileri analiz etmek amacıyla "Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 21 programı, Excel 2017 ve Lisrel programı kullanılmıştır. Değişkenlerin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır. Verilerin ortalama ve standart sapma değerleri tespit edilmiştir. Araştırma ölçeklerinin iç tutarlılığı Cronbach Alpha katsayısı ile ölçülmüştür. Araştırmada her ölçek için açıklayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yapılarak araştırma varyansını temsil eden boyutlar tespit edilmiş ve araştırma model uyum indeksleri tespit edilmiştir. Bu alt boyutlar, Independent Samples T-Test, Tek Yönlü Varyans Analizi (One Way ANOVA) ve Tukey Testi ile analizlere tabi tutulmuştur.

Araştırma ölçekleri öncelikle açıklayıcı faktör analizine tabi tutulmuş ve araştırmayı açıklayan faktörler belirlenmiştir. Daha sonra doğrulayıcı faktör analizi ile yapı geçerliliği araştırılmış Yapısal Eşitlik Modeli ile araştırma modeli belirlenmiştir.

**GİRİŞİMCİLİK NİYETİ, ÖZ-YETERLİLİK VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİNE ÇEVRENİN ETKİSİ:
SAĞLIK YÖNETİMİ LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

*Effect Of The Environment On Entrepreneurship Intention, Self-Efficiency And Entrepreneurial Potential:
A Research On Health Management Postgraduate Students*

4.BULGULAR

4.1.Açıklayıcı faktör analizi

Girişimcilik niyetine **yönelik yaptığımız açıklayıcı faktör analizi (AFA)** KMO testi sonucuna göre veri setinin faktör analizi için uygun olduğu anlaşılmaktadır. (KMO=,992) Bartlett Küresellik testi ile elde edilen sonuçlara göre maddeler arasında anlamlı ilişkilerin olduğu, faktör analizi sonucunda anlamlı faktörler elde edilebileceği ortaya çıkmıştır. Özdeğeri 1'den büyük olan dört faktör bulunmaktadır ve faktör analizi sonucunda ölçek dört boyutta açıklanmaktadır.

Buna göre; 1. boyutta Girişimcilik niyeti (GNYT) faktörü varyansın %25,25'ini; 2. girişimcilik öz-yeterliliği (GYET) faktörü varyansın %22,26 sını; 3. alt boyut Girişimcilik potansiyeli (GPOT) varyansın %20,37 s'ini; 4. boyut ise çevre faktörü (ÇEVRE) varyansın %12,7 'ini oluşturmaktadır. Faktörlerin araştırmanın varyansını açıklayabilme gücü %80,60'dır. Araştırmamızda elde ettiğimiz faktörler ve sıralaması orijinal ölçek ile aynı sonuçları vermiştir. Alt boyutların cronbach alpha değerleri faktörlerin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo.1. KMO and Bartlett's Test

"Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy".	,922
	Approx. Chi-Square
	4257,489
Bartlett's Test of Sphericity	df
	190
	Sig.
	,000

Tablo 2. Girişimcilik Faktörlerinin Varyansı Açıklama Tablosu

Faktörler	Toplam	Varyans (%)	Toplam Varyans (%)
1-GNYT	5,051	25,257	25,257
2-GÖZYET	4,453	22,264	47,522
3-GPOT	4,075	20,374	67,895
4-ÇEVRE	2,543	12,713	80,608

Tablo.3. Girişimcilik Faktör Analizi Tablosu

Madde	Faktörler			
	1	2	3	4
Alfa (,956)	,967	,936	,933	,860
gk4	,887			
gk5	,873			
gk6	,858			
gk3	,820			
gk2	,771			
gk1	,759			
gk4	,887			
gk5	,873			
k5		,840		
k2		,785		
k4		,774		

k1	,752	
k6	,741	
k3	,707	
k5	,840	
kd3		,830
kd5		,823
kd4		,810
kd1		,809
kd2		,728
c1		,871
c2		,844
c3		,736

4.2.Doğrulayıcı faktör analizi

Doğrulayıcı faktör analizi (DFA), pek çok alanda yapı geçerliliğinin kanıtı olarak yaygın olarak kullanılmakta olan bir yöntemdir. Doğrulayıcı bir faktör-analitik model, yapısal bir denklem modelleme çerçevesinde hata varyanslarını model parametreleri olarak dahil ederek gerçek ve gözlenen puanlar arasındaki farkları dikkate alır (Li, 2016). Yönetim biliminde de yaygın olarak kullanılan matematiksel bir modeldir. Örneğin bir araştırmaya göre Journal of Management 2015 makalelerinin yüzde ellisinde DFA tabanlı test modelleri kullanıldığı anlaşılmaktadır (Crede ve Harms, 2019). Çalışmamızda açıklayıcı faktör analizi ile elde edilen faktörlerin yapı geçerliliği doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiş ve araştırma modeli Yapısal Eşitlik Modeli ile değerlendirilmiştir.

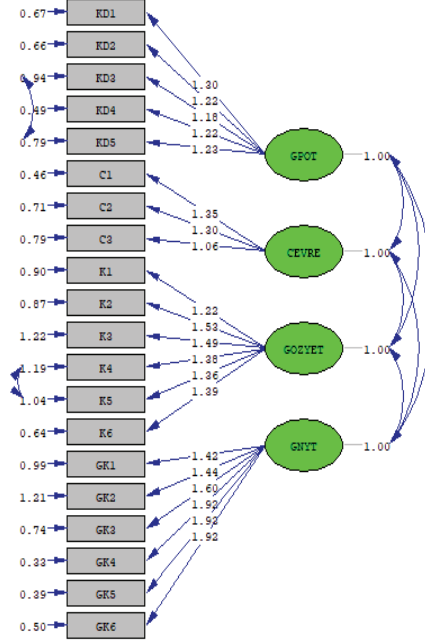
Açıklayıcı faktör analizi sonrasında elde edilen dört faktörlü yapı elde edilmiş ve modelin doğruluğunu belirlemek için LISREL 8.71 paket programı ile doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Araştırmacılar Lisrel de “t-dağılımının” 120’nin üzerindeki örnek boyutlarını kullanacağını kabul etmektedirler. Buradan, t-dağılımı z (standart normal) dağılımı ile tahmin edilebilir. Doğrulayıcı faktör analizinde maddelerin anlamlı olup olmadığını belirlemek için modelin t değerlerine (t-values) bakılmaktadır. (Çömlekçi ve Başol, 2019). DFA analizlerinde 0,50 ve üzeri etki değerinin ‘yüksek’ düzeyde olduğu kabul edilmektedir. (Kline, 2005). Z dağılımı için, -1.96’dan daha düşük veya +1.96’dan daha büyük bir elde edilen değer, iki kuyruklu alfa = .05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç olduğunu gösterir. Tek kuyruklu bir test için kritik değer - / + 1.64’tür (Brown ve More, 2012). Her bir parametre tahmininin standardına oranı bir z istatistiği olarak dağıtılır ve değeri 0,05 düzeyinde 1,96 alınır, eğer 0,01 düzeyinde ise değer 2.56 kabul edilir. (Hoyle, 1995). Şekilde t değerleri ve standardize edilmiş değerler gösterilmektedir.

Girişimcilik niyeti ölçeğinde 4 alt boyut bulunmaktadır. Bu boyutlar Girişimcilik Potansiyeli (GPOT) altı maddeden meydana gelmektedir. Çevrenin etkisi (Çevre) 3 madde, 3. alt boyut olan Girişimcilik öz-yeterliliği (GÖZYET) boyutunun ise yine 6 maddeden meydana geldiği, Son boyut olan Girişimcilik niyeti (GNYT) ise 5 maddeden oluşmaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonuçlarının açıklayıcı faktör analizi (AFA) ile uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. Modelin t-değerleri, ve diğer tüm parametreler açısından istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmekte, maddelerin değerlerine bakıldığında modelin kabul edilebilir seviyede olduğu anlaşılmaktadır. Modelin t değerlerine göre: Maddeler incelendiğinde GPOT faktöründe (KD4) . “Girişimci olmak benim için büyük memnuniyetler yaratabilir” ifadesinin en yüksek değeri aldığı, ÇEVRE faktöründe “aile” çevresinin etkili olduğu, GÖZYET faktöründe “ Bir işletme kurmaya kalkarsam, yüksek bir başarı şansım olacağına inanıyorum” ifadesinin faktörü daha çok

**GİRİŞİMCİLİK NİYETİ, ÖZ-YETERLİLİK VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİNE ÇEVRENİN ETKİSİ:
SAĞLIK YÖNETİMİ LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

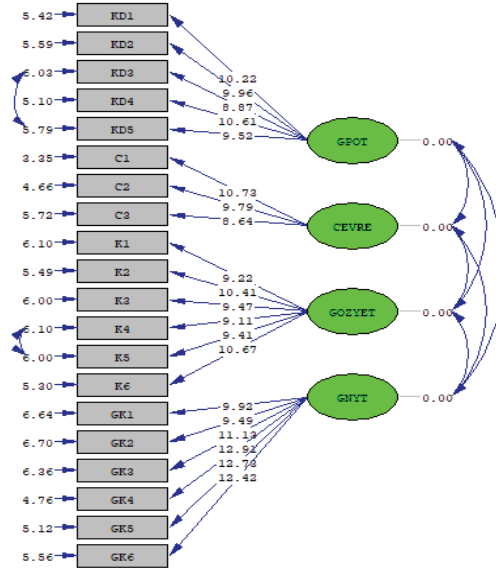
*Effect Of The Environment On Entrepreneurship Intention, Self-Efficiency And Entrepreneurial Potential:
A Research On Health Management Postgraduate Students*

açıkladığı ve GNYT faktöründe ise “Gelecekte bir iş kurma konusunda kararlıyım” ifadesinin girişimcilik niyetini daha yüksek bir derecede açıkladığı anlaşılmaktadır.

Chi-Square=264.32, df=162, P-value=0.00000, RMSEA=0.080

Şekil.1. Girişimcilik Niyeti Standartlaştırılmış Katsayı Değerleri

Chi-Square=264.32, df=162, P-value=0.00000, RMSEA=0.080

Şekil. 2. Girişimcilik Niyeti T Değerleri

Araştırma modelinin tümünün bir bütün olarak açıklanabilmesi için modelin uyum iyiliği değerlerine (Goodness of Fit Statistics) bakılmaktadır. Buna göre uyum iyiliği değerleri modelin kabul edilip

edilemeyeceğine ilişkin alt sınır değerler kullanılarak açıklanmaktadır. (Özdaşlı ve Yücel, 2010) Önerilen uyum indekslerinden en çok kullanılanları şunlardır: “Benzerlik oranı ki-kare istatistiği (X2)”, “Ortalama hata karekök yaklaşımı RMSEA (Root mean square error approximation)”, “GFI (Uyum iyiliği indeksi, Goodness of fit index)” ve “AGFI (Uyarlanmış uyum iyiliği indeksi, Adjusted Goodness of fit index)” dir. (Joreskog vd. 2001) Araştırmamızda aşağıdaki indeksler kullanılmış ve açıklanmıştır.

Tabloda doğrulayıcı faktör analizi sonuçları görülmektedir. Buna göre benzerlik oranı X2/sd istatistiği Mükemmel (iyi) uyum göstermektedir. Kök ortalama kare yaklaşım hatası (RMSEA) =0.080; standardize edilmiş kök ortalama kare artık (SRMR) =0.068; uyum iyiliği indeksi, (GFI)=0,79; düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi (AGFI)=0,85; karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI)= 0,94; normlanmış uyum indeksi (NFI)= 0.87 ve görel uyum indeksi (RFI)= 0.85 olarak belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre 1 indeks mükemmel (iyi) uyum (fit) değerlerine sahip; 2 si kabul edilemez, diğerleri ise kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, “**Girişimcilik**” faktör yapısını “**kısmen**” doğrulamaktadır.

Tablo.4. Uyum İndeksleri Tablosu

İndeks	Mükemmel	Kabul Edilebilir	Uyum İyiliği Değerleri	Sonuç
X2/sd	$0 \leq X2/sd \leq 2$	$2 < X2/sd \leq 5$	1,63	Mükemmel
RMSEA	$0.00 < RMSEA < 0.05$	$0.05 < RMSEA < 0.10$	0.080	Kabul edilebilir
SRMR	$0.00 < SRMR < 0.05$	$0.05 < SRMR < 0.10$	0,068	Kabul edilebilir
NFI	$0.95 < NFI < 1.00$	$0.90 < NFI < 0.95$	0,87	Kabul Edilemez
CFI	$0.95 < CFI < 1.00$	$0.90 < CFI < 0.95$	0,94	Kabul edilebilir
GFI	$0.95 < GFI < 1.00$	$0.90 < GFI < 0.95$	0,79	Kabul Edilemez
AGFI	$0.90 < AGFI < 1.00$	$0.85 < AGFI < 0.90$	0,85	Kabul edilebilir
RFI	$0.90 < RFI < 1.00$	$0.85 < RFI < 0.90$	0,85	Kabul edilebilir

4.3.Yapısal Eşitlik Modeli

Yapısal eşitlik modeli sonucu elde edilen doğrulayıcı faktör analizi sonuçları görülmektedir. Buna göre benzerlik oranı X2/sd istatistiği Mükemmel (iyi) uyum göstermektedir. Kök ortalama kare yaklaşım hatası (RMSEA) =0.082; standardize edilmiş kök ortalama kare artık (SRMR) =0.071 uyum iyiliği indeksi, (GFI)=0,79; düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi (AGFI)=0,72; karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI)= 0,94; normlanmış uyum indeksi (NFI)= 0.87 ve görel uyum indeksi (RFI)= 0.85 olarak belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre 1 indeks mükemmel (iyi) uyum (fit) değerlerine sahip olduğu, 3 kabul edilemez uyum indeksi, diğerleri ise kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, “**Yapısal Eşitlik Modeli**” faktör yapısını “**kısmen**” doğrulamaktadır.

Tablo.5. Uyum İndeksleri Tablosu

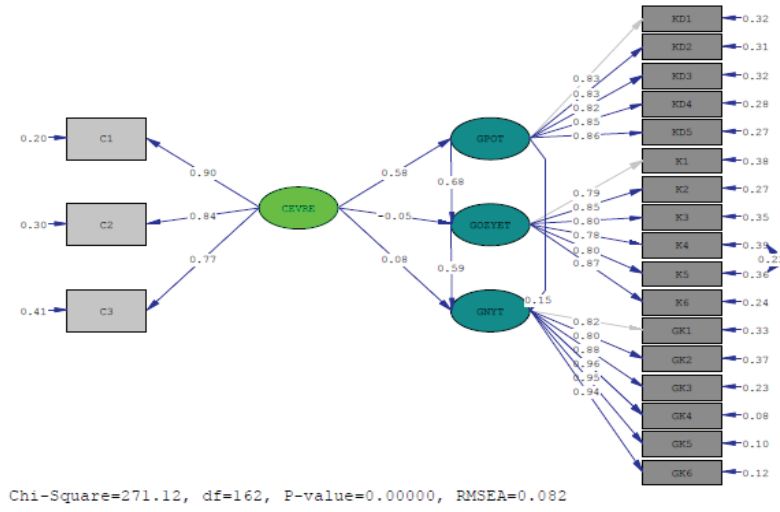
İndeks	Mükemmel	Kabul Edilebilir	Uyum İyiliği Değerleri	Sonuç
X2/sd	$0 \leq X2/sd \leq 2$	$2 < X2/sd \leq 5$	1,67	Mükemmel
RMSEA	$0.00 < RMSEA < 0.05$	$0.05 < RMSEA < 0.10$	0.082	Kabul edilebilir
SRMR	$0.00 < SRMR < 0.05$	$0.05 < SRMR < 0.10$	0,071	Kabul edilebilir
NFI	$0.95 < NFI < 1.00$	$0.90 < NFI < 0.95$	0,87	Kabul Edilemez

**GİRİŞİMCİLİK NİYETİ, ÖZ-YETERLİLİK VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİNE ÇEVRENİN ETKİSİ:
SAĞLIK YÖNETİMİ LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

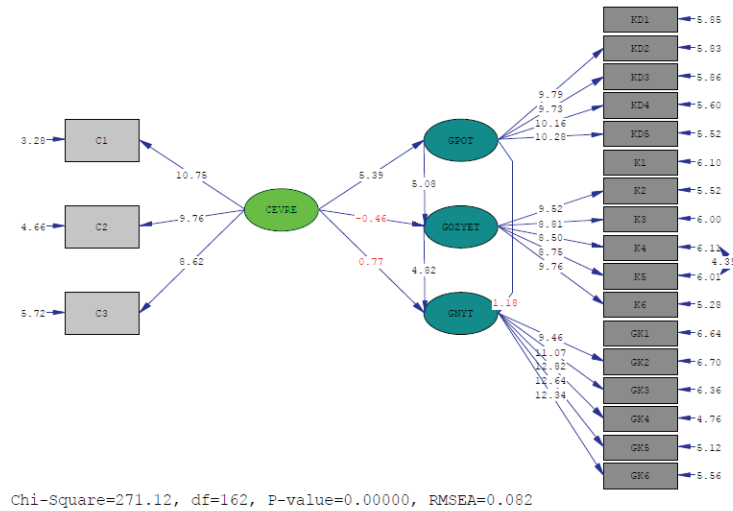
*Effect Of The Environment On Entrepreneurship Intention, Self-Efficiency And Entrepreneurial Potential:
A Research On Health Management Postgraduate Students*

CFI	0.95<CFI<1.00	0.90<CFI<0.95	0,94	Kabul edilebilir
GFI	0.95<GFI<1.00	0.90<GFI<0.95	0,79	Kabul Edilemez
AGFI	0.90<AGFI<1.00	0.85<AGFI<0.90	0,72	Kabul Edilemez
RFI	0.90<RFI<1.00	0.85<RFI<0.90	0,85	Kabul edilebilir

Yapısal eşitlik modeli ile girişimcilik niyeti üzerinde öz yeterlilik ve girişimcilik potansiyeli ile ilişkisi ve çevrenin girişimcilik potansiyeli, girişimcilik öz-yeterliliği ve girişimcilik niyeti üzerindeki etkisi incelenmiştir. T değerleri tablosuna bakıldığında çevrenin girişimcilik potansiyeli üzerinde etkili olduğu ancak girişimcilik öz yeterliliği ve girişimcilik niyeti üzerinde doğrudan etkili olmadığı anlaşılmaktadır. Yine girişimcilik potansiyelinin doğrudan girişimcilik niyeti üzerinde etkili olmadığı ancak girişimcilik öz yeterliliği üzerinden dolaylı ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Sonuç olarak araştırma modeli şekilde ortaya çıkmaktadır.

Şekil.3. Yapısal Eşitlik Modeli Standardize Edilmiş Değerler

Şekil.4. Yapısal Eşitlik Modeli T Değeri

4.3. Demografik analizler

Cinsiyet durumu: Cinsiyet farklılıklarına yönelik yaptığımız t testi analizine göre girişimcilik niyetinin kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<005$). Buna göre; erkek katılımcılar (4,62), kadın katılımcılara oranlar (3,43) daha yüksek girişimcilik niyetine sahip oldukları anlaşılmıştır. Aynı şekilde girişimcilik potansiyeli açısından erkek katılımcılar (4,30) kadın katılımcılara (3,41) göre daha yüksek ortalamaları olduğu görülmüştür ($p<005$). Girişimcilik öz-yeterlilik ve Çevre faktöründe kadınlar ve erkekler arasında istatistiksel fark tespit edilememiştir ($p>005$).

Tablo.6. Cinsiyet Durumu Independent T-Testi Analizi Tablosu

Faktörler	Cinsiyet	N	Ortalama	p
GNYT	Kadın	60	3,4361	,000
	Erkek	54	4,6265	
GÖZYET	Kadın	60	4,8900	,077
	Erkek	54	5,3370	
GPOT	Kadın	60	3,4167	,002
	Erkek	54	4,3086	
CEVRE	Kadın	60	5,2278	,215
	Erkek	54	5,5556	

Program durumu: Tezli ve tezsiz programda okuyan öğrencilerin program durumuna yönelik yaptığımız t testi analizine göre tezli ve tezsiz programlar arasında tüm faktörlerde istatistiksel fark tespit edilememiştir ($p>005$).

Tablo.7. Çalışma Durumu Independent Samples T-Testi Analizi Tablosu

Faktörler	Çalışma	N	Ortalama	p
GNYT	Tezsiz	93	3,7719	,593
	Tezli	19	4,0179	
GÖZYET	Tezsiz	93	5,0022	,167
	Tezli	19	5,4737	
GPOT	Tezsiz	93	3,7724	,399
	Tezli	19	4,1053	
CEVRE	Tezsiz	93	5,3262	,339
	Tezli	19	5,6667	

Kamu sağlık kurumlarında çalışmama/atanamama durumu: Öğrencilerin kamu sağlık kurumlarında çalışmasaydınız veya kamu sağlık kurumlarına atanamazlar ise ne yapacakları konusundaki tercihlerini sorduk, özel sektörde çalışmak, başka kamu kurumunda çalışmak ve kendi işimi kurmak seçeneklerine göre verdikleri cevaplar tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. Yaptığımız ANOVA analizi “Levene” sonuçlarına göre veri setinin varyanslarının homojen olduğu anlaşılmaktadır ($levne>005$). ANOVA testi sonuçlarına göre girişimcilik niyeti, girişimcilik öz-yeterliliği ve girişimcilik potansiyeli faktöründe anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<,000$). Beklediğimiz bir sonuç olarak kendi işin kurmak isteyenler ile özel sağlık kurumlarında çalışmak ve başka kamu kurumunda çalışmak arasında ortalama farkları

**GİRİŞİMCİLİK NİYETİ, ÖZ-YETERLİLİK VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİNE ÇEVRENİN ETKİSİ:
SAĞLIK YÖNETİMİ LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

*Effect Of The Environment On Entrepreneurship Intention, Self-Efficiency And Entrepreneurial Potential:
A Research On Health Management Postgraduate Students*

anlamlıdır. Kendi işini kurmak isteyenlerin ortalamaları diğer seçeneklere göre anlamlı olarak yüksektir. Çevre faktöründe gruplar arası anlamlı fark tespit edilememiştir. Çevrenin etkisi tüm faktörlerde aynı sonucu vermektedir.

Tablo.8. Kamu Sağlık Kurumuna Atanamama/Kariyer Hedefi Tablosu

Faktörler	Atanamama Durumu	N	Ortalama	Levene	ANOVA
GNYT	Özel Sektörde Çalışmak	49	3,3027	,076	,000
	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	12	3,8750		
	Kendi İşimi Kurmak	32	5,1927		
	Total	93	4,0269		
GÖZYET	Özel Sektörde Çalışmak	49	4,7429	,170	,005
	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	12	4,9500		
	Kendi İşimi Kurmak	32	5,7188		
	Total	93	5,1054		
GPOT	Özel Sektörde Çalışmak	49	3,2449	,396	,000
	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	12	3,5417		
	Kendi İşimi Kurmak	32	4,7708		
	Total	93	3,8082		
CEVRE	Özel Sektörde Çalışmak	49	5,2381	,274	,076
	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	12	5,3889		
	Kendi İşimi Kurmak	32	5,8646		
	Total	93	5,4731		

Tukey testi sonuçları incelendiğinde “girişimcilik niyeti” (GNYT) faktöründe “kendi işimi kurmak” seçeneği işaretleyenlerin ortalaması “özel sektörde çalışmak” seçeneğini işaretleyenlerden istatistiksel olarak daha yüksektir. Yine “girişimcilik öz-yeterlilik” (GÖZYET) faktöründe “kendi işimi kurmak” seçeneği işaretleyenleri ortalaması “özel sektörde çalışmak” seçeneğini işaretleyenlerden istatistiksel olarak daha yüksektir. Diğer grup ortalama farkları arasındaki farklar anlamsızdır. “Girişimcilik potansiyeli” (GPOT) faktöründe ise “kendi işimi kurmak” seçeneği işaretleyenleri ortalaması hem “özel sektörde çalışmak” hem de “başka kamu kurumuna atanmak” seçeneğini işaretleyenlerden istatistiksel olarak daha yüksektir.

Tablo.9. Kamu Sağlık Kurumlarında Çalışmama Durumu Tukey Testi

Tukey HSD			
	(I)	(J)	Ortalama farkı (I-J)
GNYT	Özel Sektörde Çalışmak	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	-,57228
		Kendi İşimi Kurmak	-1,88999[*]
	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	Özel Sektörde Çalışmak	,57228
		Kendi İşimi Kurmak	-1,31771
	Kendi İşimi Kurmak	Özel Sektörde Çalışmak	1,88999 [*]
		Başka Kamu Kurumuna Atanmak	1,31771

GÖZYET	Özel Sektörde Çalışmak	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	-,20714
		Kendi İşimi Kurmak	-,97589*
	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	Özel Sektörde Çalışmak	,20714
		Kendi İşimi Kurmak	-,76875
Kendi İşimi Kurmak	Özel Sektörde Çalışmak	,97589*	
	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	,76875	
GPOT	Özel Sektörde Çalışmak	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	-,29677
		Kendi İşimi Kurmak	-1,52594*
	Başka Kamu Kurumuna Atanmak	Özel Sektörde Çalışmak	,29677
		Kendi İşimi Kurmak	-1,22917*
	Kendi İşimi Kurmak	Özel Sektörde Çalışmak	1,52594*
		Başka Kamu Kurumuna Atanmak	1,22917*

Mezun olduğu lise: Yaptığımız ANOVA analizi “Levene” sonuçlarına göre veri setinin varyanslarının homojen olduğu anlaşılmaktadır (levne>005). Mezun olduğu lise durumuna yönelik yaptığımız ANOVA analizine göre öğrencilerin lise mezuniyet durumları ile girişimcilik faktörleri arasında anlamlı fark meydana gelmediği tespit edilmiştir (p>005).

Tablo.10. Lise Mezuniyet Tablosu

Faktörler	Atanamama Durumu	N	Ortalama	Levene	ANOVA
GNYT	ATT	21	4,2101	,172	,168
	Hemşirelik	61	3,3016		
	Anadolu Lisesi	23	4,0738		
	Total	105	3,9492		
ÖZYET	ATT	21	5,3130	,768	,149
	Hemşirelik	61	4,5810		
	Anadolu Lisesi	23	5,1410		
	Total	105	5,0667		
GPOT	ATT	21	4,1087	,084	,155
	Hemşirelik	61	3,3016		
	Anadolu Lisesi	23	3,9891		
	Total	105	3,8778		
CEVRE	ATT	21	5,2029	,591	,645
	Hemşirelik	61	5,4921		
	Anadolu Lisesi	23	5,5027		
	Total	105	5,4349		

**GİRİŞİMCİLİK NİYETİ, ÖZ-YETERLİLİK VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİNE ÇEVRENİN ETKİSİ:
SAĞLIK YÖNETİMİ LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

*Effect Of The Environment On Entrepreneurship Intention, Self-Efficiency And Entrepreneurial Potential:
A Research On Health Management Postgraduate Students*

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağlık öğrencilerinde girişimcilik niyetine yönelik yaptığımız açıklayıcı faktör analizi sonuçlarına göre Özdeğeri 1'den büyük dört faktör bulunmuştur. Yapılan faktör analizi sonucunda ölçek dört alt boyutta açıklanmaktadır. Araştırma örnekleminde girişimcilik, öz-yeterlilik, potansiyel ve çevre alt boyutlarını içermektedir. Bu faktörler şu şekilde isimlendirilmiştir: Girişimcilik niyeti (GNYT) faktörü, girişimcilik öz-yeterliliği (GÖZYET) faktörü, Girişimcilik potansiyeli (GPOT) ve çevre faktörü (CEVRE). Tüm faktörlerin araştırma varyansını açıklama gücü %80,60 dır. Araştırmamızda elde ettiğimiz faktörler ve sıralaması orijinal ölçek ile aynı sonuçları vermiştir.

Doğrulamalı faktör analizi (DFA) sonuçlarının açıklayıcı faktör analizi (AFA) ile uyumlu olduğu anlaşılmaktadır. Modelin t-değerleri ve diğer tüm parametreler açısından istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmekte, maddeler incelendiğinde modelin kabul edilebilir olduğu görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre 1 endeks mükemmel (iyi) uyum (fit) değerlerine sahip; iki tanesi kabul edilemez, diğerleri ise kabul edilebilir olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, “**Girişimcilik** “ faktör yapısını doğrulamaktadır. Yapısal eşitlik modeli sonucu elde edilen doğrulamalı faktör analizi sonuçları da aynı şekilde faktör yapısını doğrulamaktadır.

Çevrenin girişimcilik potansiyeli üzerinde etkili olduğu ancak girişimcilik öz yeterliliği ve girişimcilik niyeti üzerinde doğrudan etkili olmadığı görülmekte, girişimcilik potansiyelinin doğrudan girişimcilik niyeti üzerinde etkili olmadığı anlaşılmakta, ancak girişimcilik öz yeterliliği üzerinden dolayı ilişkili olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu sonuçlar Linan ve Chen (2009) in sonuçları ile örtüşmektedir. Benzer bir çalışma olan Yılmazdoğan ve Kaşlı (2011) nin turizm sektörüne yönelik girişimcilik niyeti ile ilgili araştırmaları ile çevre ve girişimcilik niyeti yönüyle de uyusmaktadır. Yılmazdoğan ve Kaşlı (2011) girişimcilik niyeti ile çevre ilişkisini tespit etmiştir. Oğrak ve diğerleri de (2019) araştırmalarında çevrenin etkisinin önemini belirtmiş ve sosyal çevrenin girişimcilik niyeti üzerinde etkili olduğunu tespit etmişlerdir. Ancak araştırmamızda sağlık öğrencilerinin girişimcilik niyeti üzerine etkisi, öğrencilerin girişimcilik potansiyeli ve girişimcilik öz yeterliliği aracılığıyla etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Cinsiyet farklılıklarına yönelik girişimcilik niyetinin kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Erkek katılımcılar, kadın katılımcılara oranlar daha yüksek girişimcilik niyetine sahip oldukları anlaşılmıştır. Aynı şekilde girişimcilik potansiyeli açısından erkek katılımcılar kadın katılımcılara göre daha yüksek ortalamaları olduğu görülmüştür. Girişimcilik öz-yeterlilik ve çevre faktöründe kadınlar ve erkekler arasında istatistiksel fark tespit edilememiştir. Şeşen ve Basım (2012) araştırmalarında benzer sonuçlar elde etmişler ve spor bilimleri alanında erkek öğrencilerin girişimcilik niyetinin kız öğrencilere göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir.

Tezli ve tezsiz program öğrencilerinin durumuna yönelik yaptığımız t testi analizine göre tezli program ve tezsiz program arasında tüm faktörlerde istatistiksel fark tespit edilememiştir. Kamu sağlık kurumu yerine başka hangi seçeneği tercih ederdiniz sorusuna ise başka kamu kurumlarına atanmak, özel sektörde çalışmak ve kendi işimi kurmak seçeneklerine verdikleri cevaplara göre girişimcilik niyeti, girişimcilik öz-yeterliliği ve girişimcilik potansiyeli faktöründe istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Beklediğimiz bir sonuç olarak kendi işin kurmak isteyenler ile özel sektörde çalışmak ve başka kamu kurumuna atanmak seçeneklerine göre ortalamaları daha yüksektir. Çevre faktöründe gruplar arası anlamlı fark tespit edilememiştir. Çevrenin etkisi tüm faktörlerde aynı sonucu vermektedir.

Öğrencilerin mezun olduğu lise durumuna göre lise durumları ile girişimcilik faktörleri açısında anlamlı fark meydana getirmediği tespit edilmiştir.

Öğrencilerin girişimcilik niyeti davranışının geliştirilebilmesi, öz-yeterlilik ve kişinin girişimcilik potansiyelini keşfetmesi ve geliştirmesi sayesinde gerçekleşebileceği görülmektedir. Öz-yeterlilik ve potansiyelin geliştirilebilmesi için üniversitelerde girişimcilik kulüpleri, öğrenci toplulukları kurulması teşvik edilmelidir. Tüm bölümlerde girişimcilik dersleri açılmalıdır. YÖK'ün bu konuda tavsiye kararları mevcuttur. Özellikle kadın girişimciliğinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması üniversitelerden başlamalıdır. Orta öğretimde girişimciliğin geliştirilebilmesi için programlar düzenlenmelidir. Bu yönde maddi destekler sağlanmalıdır. Girişimciliği geliştirebilecek ve öğrencilerin girişimcilik potansiyellerini keşfedebilmelerini sağlayacak simülasyon ve benzeri bilgisayar yazılımlarından faydalanılmalıdır. Başarılı girişimcilerden seminer ve kurs programları düzenlenmelidir. Üniversitelerin kariyer günleri etkinlikleri sadece iş bulma veya işçi-işveren iletişimi aracı olarak değil, girişimciliği teşvik eden kurum ve kuruluşlarında kariyer günü gibi etkinliklerine katılımları sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- AWOGBENLE, A. C., & IWUAMADI, K. C. (2010). Youth Unemployment: Entrepreneurship Development Programme As An Intervention Mechanism. *African Journal Of Business Management*, 4(6), 831-835.
- AYTAÇ, Ö. (2006). Girişimcilik: Sosyo-Kültürel Bir Perspektif. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (15), 139-160
- BALABAN, Ö., & ÖZDEMİR, Y. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği.
- BOORE, J., & PORTER, S. (2011). Education For Entrepreneurship İn Nursing. *Nurse Education Today*, 31(2), 184-191.
- CREDE, M., & HARMS, P. (2019). Questionable Research Practices When Using Confirmatory Factor Analysis. *Journal Of Managerial Psychology*. 34(1),18-30
- ÇELİK, A., İNCE, M., & BOZYİĞİT, S. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Niyetlerini Etkileyen Ailesel Faktörleri Belirlemeye Yönelik Bir Çalışma. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(3), 113-124.
- DEAKINS, D., FREEL, M. S., & MASON, K. (1999). Entrepreneurship And Small Firms.1-6
- EL HARBI, S., & ANDERSON, A. R. (2010). Institutions And The Shaping Of Different Forms Of Entrepreneurship. *The Journal Of Socio-Economics*, 39(3), 436-444
- FARIA, J. R. (2015). Entrepreneurship And Business Cycles: Technological Innovations And Unemployment. *International Entrepreneurship And Management Journal*, 11(2), 253-265.
- GARAVAN, T. N., & BARRA, O. (1994). Entrepreneurship Education and Training Programmes. *Journal of European Industrial Training*.18(11), 13-21
- GARTNER, W. B. (1990). What Are We Talking About When We Talk About Entrepreneurship?. *Journal of Business Venturing*, 5(1), 15-28.
- GUO, K. L. (2003). Applying entrepreneurship to health care organizations. *New England Journal of Entrepreneurship*, 6(1), 8.
- HOYLE, R. H. (1995). The Structural Equation Modeling Approach: Basic Concepts And Fundamental Issues. In *Structural Equation Modeling: Concepts, Issues, And Applications*, R. H. Hoyle (Editor). Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc., 1-15.
- JOHNSON, D. (2001). What is Innovation And Entrepreneurship? Lessons For Larger Organisations. *Industrial and Commercial Training*, 33(4), 135-140.
- KURATKO, D. F., MORRIS, M. H., & SCHINDEHUTTE, M. (2015). Understanding The Dynamics Of Entrepreneurship Through Framework Approaches. *Small Business Economics*, 45(1), 1-13.

**GİRİŞİMCİLİK NİYETİ, ÖZ-YETERLİLİK VE GİRİŞİMCİLİK POTANSİYELİNE ÇEVRENİN ETKİSİ:
SAĞLIK YÖNETİMİ LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

*Effect Of The Environment On Entrepreneurship Intention, Self-Efficiency And Entrepreneurial Potential:
A Research On Health Management Postgraduate Students*

- KÜÇÜKALTAN, D. (2009). Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik. *Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi*, 4(1), 21-29
- Lİ, C. H. (2016). Confirmatory Factor Analysis With Ordinal Data: Comparing Robust Maximum Likelihood And Diagonally Weighted Least Squares. *Behavior Research Methods*, 48(3), 936-949.
- LİNAN, F., & CHEN, Y. W. (2009). Development and Cross-Cultural Application of A Specific Instrument To Measure Entrepreneurial Intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33, 593-617
- MARQUES, C. S., VALENTE, S., & LAGES, M. (2018). The influence of personal and organisational factors on entrepreneurship intention: An application in the health care sector. *Journal of nursing management*, 26(6), 696-706.
- MCMULLAN, W. E., & LONG, W. A. (1987). Entrepreneurship Education In The Nineties. *Journal Of Business Venturing*, 2(3), 261-275.
- OĞRAK, A., YERĞİN, H. VE ÖZAR, Ş. (2019). Yeni Girişimci Desteği Kapsamında Girişimcilik Ve Kadın Girişimciliği: Van Örneği. *Journal Of Strategic Research In Social Science*, 5 (1), 155-170.
- OOSTERBEEK, H., VAN PRAAG, M., & IJSSELSTEİN, A. (2010). The Impact Of Entrepreneurship Education on Entrepreneurship Skills And Motivation. *European Economic Review*, 54(3), 442-454.
- PİTTAWAY, L., & COPE, J. (2007). Entrepreneurship Education: A Systematic Review Of The Evidence. *International Small Business Journal*, 25(5), 479-510.
- RAO, V., & JOSHI, H. G. (2010). Entrepreneurship Training In The Apparel And Fashion Design Sector Through Distance Mode: A Strategy For Facing The Challenge of Growing Unemployment In India.
- SALMINEN, L., LINDBERG, E., GUSTAFSSON, M. L., HEINONEN, J., & LEINO-KILPI, H. (2014). Entrepreneurship Education In Health Care Education (Volume 1-8).
- SOLOMON, G., HAMIDI, D. Y., WENNBORG, K., & BERGLUND, H. (2008). Creativity in Entrepreneurship Education. *Journal Of Small Business And Enterprise Development*.15(2)304-320
- ŞEŞEN, H., & BASIM, N. (2012). Demografik Faktörler Ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 12, 21-28.
- VERHEUL, I., WENNEKERS, S., AUDRETSCH, D., & THURIK, R. (2002). An Eclectic Theory Of Entrepreneurship: Policies, Institutions And Culture. In *Entrepreneurship: Determinants And Policy In A European-US Comparison*. Springer, Boston, MA, 11-81
- WIKLUND, J., DAVIDSSON, P., AUDRETSCH, D. B., & KARLSSON, C. (2011). The Future Of Entrepreneurship Research. *Entrepreneurship Theory And Practice*, 35(1), 1-9.
- WOO, C. Y., COOPER, A. C., & DUNKELBERG, W. C. (1991). The Development And Interpretation Of Entrepreneurial Typologies. *Journal Of Business Venturing*, 6(2), 93-114.
- YILMAZDOĞAN, O. C., & KAŞLI, M. (2011). Turizm Algısı ve Girişimcilik Niyeti İlişkisi: Eskişehir'de Bir Araştırma. *Ulusal Turizm Kongresi Bildiri Kitabı*, 30, 591-600.
- YILMAZ, E., & SÜNBÜL, A. M. (2009). Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 195-203.